กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

*หมายเหตุมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีที่ 8 ฉบับที่ 12 เดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2555
http://www.pcd.go.th

ทส.รวมพลังประชาชน
ลดหมอกควัน 9 จังหวัดภาคเหนือ

- คพ.ใช้ไอทีหนุน
การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม
- มิติใหม่ของการนำเทคโนโลยี
ใช้กับข้อมูลด้านมลพิษ
- ร้านรับซื้อของเก่าเดินหน้า
ใช้ 3R จัดการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ทักทาย

เข้าสู่ฤดูปลายฝนต้นหนาว คพ.เตรียมรับมือปัญหาหมอกควันภาคเหนือที่มักเกิดขึ้นทุกปี และจัดประชาคมใน 9 จังหวัดภาคเหนือ นำ 9 มาตรการ ระดมความร่วมมือรวมพลังประชาชนลดเผา ลดหมอกควันที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและต่อเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวของคนเหนือ ซึ่ง หมายเหตุมลพิษ ได้ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินการของหมู่บ้านตัวอย่างที่ปลอดเผาและใช้วิถีในชุมชนลดปัญหาหมอกควัน นอกจากนี้ ยังนำควันหลงร้านรับซื้อสีเขียวประจำปี 2555 สะท้อนความสำคัญที่ผู้ประกอบการใช้ระบบการจัดการ 3R สร้างร้านรับซื้อสีเขียว ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปี 2556 คพ.ยังคงดำเนินโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างสังคมสีเขียวและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นายวรศาสน์ อภัยพงษ์	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสาวอาระยา นันทโพธิเดช	รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ
นางสาววชิรา แสงศรี	เลขานุการกรม

บรรณาธิการ

นายนิชร คงเพชร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางสาวจุฑามาศ เอี่ยมสระศรี

กองบรรณาธิการ

นางสาวนภวัส บัวสรวง นางสาวพันธนัสถ์ พงษ์ขวัญ นายบัญชาการ วินัยพานิช นายสราวุธ นาแรมงาม นางสาวสินีนาฏ วรรณศรี นางสาวศิวพร รังสิยานนท์ นางนิภาภรณ์ ใจแสน นางสรวงสุดา ตันทวีวงศ์ นางสาวศศิธร ประภาษี นางกรรณิกา เอี่ยมศิริ นายวัชระ พันธุ์นราวิกิจ นางสาวอัญชลี คงสมบูรณ์ นางสาวกานต์สินี ดวงดี นางสาวลัคนา จุลแสง นายชัย ปทุมานุสรณ์ นายถิรชีวิน บุญมี นายสุทธิกานต์ สาระบุตร นางสาวบรรจง ประภาธนานันท์ นางสาวศิริพร วงค์สามารถ นายภราดา จันทร์ทิพย์

เรื่องเด่นในฉบับ

เรื่อง : กองแผนงานและประเมินผล

ในช่วงหน้าแล้งทุกปีประชาชนในภาคเหนือจะต้องพบกับผลกระทบของหมอกควันที่เกิดจากไฟป่าและการเผาในที่โล่ง กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) จึงเตรียมระดมพลังประชาชนรับมือปัญหาหมอกควัน 56 ซึ่งตลอดช่วงเดือนพฤศจิกายน คพ. ได้ระดมความเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ถึงมาตรการสำคัญที่ใช้รับมือปัญหาหมอกควันที่จะเกิดขึ้น ในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคเหนือ กับ 9 มาตรการ ก่อนเสนอคณะกรรมการจัดการไฟป่าและหมอกควันแห่งชาติ และขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อหาแนวทางป้องกันหมอกควัน ยกระดับเป็นวาระแห่งชาติ แก้ปัญหาหมอกควันของประเทศ ผลักดันให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

ทส. รวมพลังประชาชน ลดหมอกควัน 9 จังหวัดภาคเหนือ

คพ. เตรียมพร้อมรับมือหมอกควัน 56

นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ กล่าวว่า *"ปี 2555 ค่าสูงสุดของฝุ่นละอองที่ตรวจวัดได้ในจังหวัดเชียงราย มีค่า 471 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร สูงเกินเกณฑ์มาตรฐานมากกว่า 3 เท่า ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพอย่างมาก ในช่วงวิกฤติหมอกควันพบผู้ป่วยจำนวนมากที่มีอาการแสบตา น้ำตาไหล แสบคอ แสบจมูก ไอ จาม และโรคระบบทางเดินหายใจเพิ่มขึ้น จากการประเมินพบว่าตัวเลขความเสียหายด้านสุขภาพจากการต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล ในปี 2555 มีมูลค่ากว่า 390 ล้านบาท ในปี 2556 คาดการณ์ว่าจะได้รับอิทธิพลของปรากฏการณ์เอลนีโญ สภาพอากาศจะแห้งแล้ง ปัญหาหมอกควันอาจทวีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ ซึ่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความเป็นห่วงและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา คพ. ร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้จัดทำ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือตอนบน ปี 2556 ประกอบด้วย 1. ห้ามเผาป่า วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ขยะ และวัชพืช ในช่วง 80 วันอันตราย (วันที่ 21 มกราคม – 10 เมษายน 2556) 2. จัดระเบียบการเผาในแต่ละจังหวัดตามจำนวนพื้นที่ที่ได้รับการจัดสรร 3. ป้องกันการเกิดไฟป่าอย่างเข้มข้น 4. สนับสนุนให้มีชุมชนมาตรฐานหมู่บ้านปลอดการเผา 5. ส่งเสริมภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควัน 6. สื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกสู่กลุ่มเป้าหมาย 7. แจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควัน 8. ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดปัญหาหมอกควันข้ามแดน และ 9. จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือตอนบน มาตรการที่เราวางไว้หากสามารถดำเนินการได้ เราก็จะควบคุมสถานการณ์ได้"*

บ้านแป้นโป่งชัยใช้วิถีชุมชนลดหมอกควัน

บนพื้นที่ราบเชิงเขา แม่น้ำวังไหลผ่าน ชาวบ้านแป้นโป่งชัย ตำบลบ้านสา อำเภอแจ้ห่ม ใช้ชีวิตคู่กับการทำเกษตรมาตลอด เมื่อห้าปีก่อนเคยตกอยู่ในหมอกควันที่เกิดจากไฟป่า ชาวบ้านต่างเล่าว่าเมื่อยืนบนคันนาของตัวเองกลับต้องแสบตา มองไปทางไหนมีแต่หมอกควัน พวกเขารู้ดีว่านี่คือผลกระทบต่อคนในหมู่บ้านและต่อการดำรงชีวิต ในปี 2549 ชาวบ้านแป้นโป่งชัยตัดสินใจใช้พลังชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันหาวิธีที่ช่วยให้คนในหมู่บ้านเป็นพื้นที่ปลอดเผา โดยมีแกนนำชุมชนอย่างพ่อหลวงวินัย หรือผู้ใหญ่บ้านวินัย สายแปง ใช้ความสามัคคีของชุมชนนำความเป็นอยู่ของชุมชนมาปรับใช้ทดแทนการเผาในพื้นที่การเกษตร เพื่อให้ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ลดลงและหายไปในที่สุด

“นำป่าคืนสู่ชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของ เมื่อทุกคนเป็นเจ้าของก็จะรัก และไม่เผาในสิ่งที่ตัวเองสร้างมา”

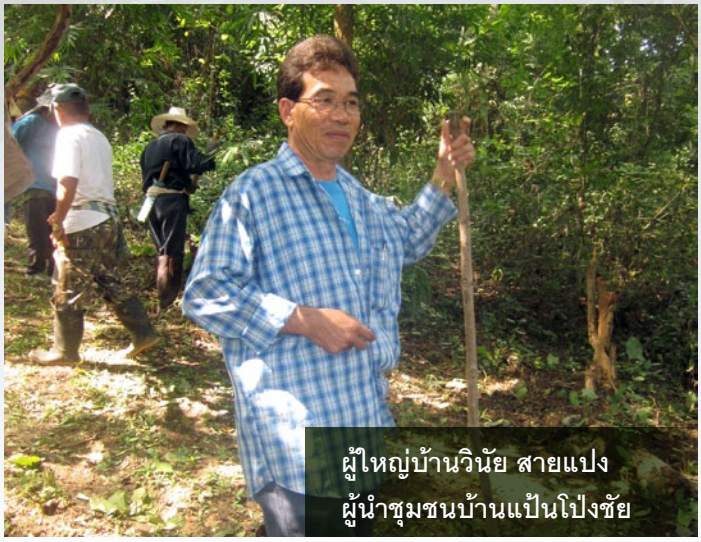

ผู้ใหญ่บ้านวินัย สายแปง
ผู้นำชุมชนบ้านแป้นโป่งชัย

“ตั้งแต่เราหันมาใช้วิธีป้องกันของเรา เป็นมาตรการที่เราทำกันขึ้นในหมู่บ้าน สองสามปีที่ผ่านมาช่วงหน้าแล้ง เราไม่พบคนเจ็บป่วยจากหมอกควันอีก ทุกคนในหมู่บ้านก็ช่วยกันให้ความร่วมมือกันอย่างดี เวลาว่างจากทำนาทำสวนก็จะมาช่วยกัน เรามีอาสาสมัครป้องกันไฟป่า ผลัดเปลี่ยนกัน และช่วงต้นเดือนมกราคมก็จะมาช่วยกันทำแนวกันไฟ”

“เราเริ่มจากในครัวเรือน ชุมชน ถนน และสู่ป่า ในอดีตมีหมอกควันเยอะ ปีที่แล้วเราถือเป็นสถิติว่าไม่มีคนไข้ที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควัน ถ้ามาจากพื้นที่อื่นเราได้รับผลกระทบเล็กน้อย ตอนนี้เราสร้างเครือข่ายให้หมู่บ้านใกล้เคียง เราเป็นหมู่บ้านแรกในแจ้ห่มที่ริเริ่มลดหมอกควัน เราคิดว่าอย่างน้อยเสี้ยวหนึ่งก็ยังดี เพื่อให้หมู่บ้านอื่นตื่นตัวและทำแบบเรา”

รวมใจชาวบ้านสร้างฝายให้ป่า

ที่หมู่บ้านแป้นโป่งชัยมีการสร้างฝายชะลอน้ำห้วยเมี่ยง เขตอนุรักษ์ป่าต้นห้วยเมี่ยง ที่ผ่านมาสร้างไปแล้วพันกว่าฝาย และออกกฎของหมู่บ้านเพื่อคุ้มครองป่า ห้ามเผาและห้ามล่าสัตว์ โดยใช้มาตรการของหมู่บ้าน ซึ่งอาสาสมัครของหมู่บ้านที่ว่างเว้นจากการทำเกษตรจะมาช่วยกันคนละไม้คนละมือ ซึ่งพ่อหลวงวินัยได้เล่าถึงความสำคัญของฝายที่ชาวบ้านช่วยกันทำขึ้นว่า

"หลังจากศึกษาดูงานที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่บ้านปลอดการเผา หมู่บ้านสามขา จังหวัดลำปาง เราก็มาหารือ มาคุยกัน หาวิธีที่จะทำอย่างไรให้ป่าเป็นของชุมชน ทุกคนเป็นเจ้าของ เราจึงหารือกันและตกลงที่จะทำฝายชะลอน้ำด้วยภูมิปัญญาของชาวบ้าน ในปี 2549 แต่ก่อนไม่มีน้ำเข้าหมู่บ้าน จากนั้นเราก็มาทำฝายชะลอน้ำ ฝายคืนความชุ่มชื้นแก่ป่า และเราทำแนวกันไฟที่สันเขา เมื่อก่อนชาวบ้านหาของป่าจะจุดไฟไปเรื่อยไม่ได้คิดเรื่องผลกระทบที่ตามมา หลังจากเราไปศึกษาดูงาน เปลี่ยนวิธีคิดมาทำความเข้าใจกับชาวบ้านก็เข้าใจหมอกควัน"

"ปัญหาการเผาในพื้นที่เมื่อก่อนมีสูงมาก แต่ก่อนไม่มีแกนนำ ไม่มีระเบียบ ชาวบ้านก็ทำไร่เลื่อนลอย เผาขยะมูลฝอยในชุมชน ตั้งแต่รณรงค์ให้ความรู้ อนาคตจะเป็นไง มาทำความเข้าใจ ชาวบ้านเข้าใจว่าเราต้องเสียอะไรบ้างถ้าเกิดหมอกควันในหมู่บ้าน เราต้องยกตัวอย่างของผลนั้นมาให้เขาเห็น เราเริ่มที่แกนนำที่เป็นกรรมการหมู่บ้าน แต่ละเขตมาพูดคุยกัน เราลองมาทำได้ผลไหม ถ้าไม่ได้ผลค่อยว่ากัน แต่เราทำแล้วได้ผลมันดี ก็ทำอย่างต่อเนื่อง ช่วงแรกๆ บางคนที่ไม่ยอมรับยังทำแบบเดิมๆ ก็มี แต่เราต้องประชาคมหมู่บ้านใช้เสียงส่วนมาก เราจะมีมาตรการปรับ ถ้ามาจุดไฟเผาป่าล่าสัตว์เราจะปรับหนึ่งหมื่นบาท เราจะส่งให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ดำเนินคดี ซึ่งพื้นที่ตรงนี้มีสัตว์ป่า เช่น หมู ไก่ป่า นก หลายชนิดยังสมบูรณ์ พอเรามาดูแล มีกฎกติกาห้าม เกิดเป็นมาตรการของเราเอง"

จากฝายสู่ประปาภูเขา นำป่าชุมชนคืนสู่ทุกคน

จากปี 2549 หมู่บ้านได้ใช้วิถีชีวิตที่คนในหมู่บ้านนำมาปรับใช้ลดปัญหาหมอกควันและไฟป่าที่เกิดขึ้น ใช้วิธีสร้างการมีส่วนร่วมและคืนประโยชน์แก่ชุมชน เพื่อให้ทุกคนรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมที่จะเห็นและได้รับความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของหมู่บ้าน ในปี 2556 หมู่บ้านจะช่วยกันสร้างฝายกว่าร้อยฝาย บนระยะทางสองกิโลเมตร

"เราผลิตประปาภูเขา ด้วยการสร้างบ่อพักน้ำ ถังขนาด 4 เมตร ลึก 2 เมตร เป็นบ่อพักน้ำ น้ำจากต้นน้ำในป่า เป็นน้ำซึม ดันไปเรื่อยๆ ไปตามท่อ เพื่อหมู่บ้านได้ใช้ สมัยก่อนไม่มีมาตรการ ไม่มีอะไร เกิดไฟป่าก็ไหม้อย่างเดียว ที่ทำการเกษตรก็เผากันอย่างเดียว ต้นปีมกราคมช่วงแล้ง ใบไม้ร่วง เราก็มาอยู่เวรยาม อาสาดับไฟป่า ประกาศเสียงตามสายก็ประกาศ ทุกคนก็ถือถังตักน้ำมาดับ การสร้างฝายชะลอน้ำจะทำให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของทุกคน หากเราจุดไฟป่า ไฟป่ามาไหม้ฝายที่เราทำ ชาวบ้านก็เข้าใจ ในลำน้ำลำห้วยก็จะมีการไหลหลากของน้ำ ทำให้ผืนป่ามีความชุ่มชื้น การระมัดระวังไม่ให้คนเผาป่า ทุกคนเป็นเจ้าของมาทำฝายชะลอน้ำ มันจะมาไหม้ที่เราทำไป ฝายประมาณพันกว่าฝายที่ทำมา ปีนี้ทำไปร้อยกว่าฝาย เป็นฝายแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน ใช้ดินผสมซีเมนต์ เป็นฝายดิน"

เกษตรหมุนเวียน แยกขยะในครัวเรือน

หมู่บ้านแป้นโป่งชัยจะมีการคัดแยกขยะจากครัวเรือน เทศบาลบ้านสาจะเป็นผู้รับซื้อขยะที่สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ได้ และมีการจัดเก็บใบไม้และขยะในครัวเรือน นอกจากนี้ด้วยพื้นที่เป็นการทำเกษตร มีการทำเกษตรหมุนเวียนตลอดเวลา และใช้การไถกลบแทนการเผา

"ในหมู่บ้านเวลาเก็บเกี่ยวหรือช่วงเริ่มเพาะปลูกอย่าง ปลูกข้าวโพด ปลูกข้าวนาปรัง ก็ไถกลบแล้วก็ใส่ถั่ว ไถคราดเรียบแล้วปลูกถั่ว เอาฟางปูให้เป็นแถว เอามูลมาทำปุ๋ยเก็บเกี่ยว ใช้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ปุ๋ยชีวภาพ ช่วยเกษตรกรที่ใช้ปุ๋ยเคมีเยอะๆ ปลูกผัก ปลูกพริก มะเขือ ถั่วพุ่ม ข้าวโพด ผักกาดเขียวปลี เราผสมผสานกัน ในอดีตยืนจากคันนาจะไม่เห็นภูเขาเลย ในฤดูแล้ง ควันเต็มไปหมด แสบหูแสบตา มีแต่ควัน ตอนนี้ดีขึ้น อากาศดีขึ้น ไม่มีคนป่วย แม้จะมีหมอกควันมาจากหมู่บ้านอื่น แต่เราก็จะต้านทานไว้ได้เยอะ โดยเฉพาะช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน คนชอบคิดกันว่าเผาแล้วได้เป็นปุ๋ย แต่มันไม่ใช่ เพราะจุลินทรีย์ในดินจะตาย แล้วไม่มีหน่วยงานให้ความรู้ เขาเลยคิดแบบนั้น ในป่าที่ว่าเผาแล้ว เขาเผาเพื่อหาสัตว์เดินได้ แต่เราทำเกษตรหมุนเวียนไปเรื่อยๆ จากเดิมใช้ปุ๋ย 3 กระสอบ เหลือไร่หนึ่งกระสอบครึ่ง เพราะเราแนะนำให้ใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ เราเอาเศษใบไม้จากแนวกันไฟมาบดทำปุ๋ยหมัก รายได้ที่เพิ่มขึ้นมาจากเดิมรายได้ต่อครอบครัวจะอยู่ 3,500 – 40,000 บาทต่อปี ปัจจุบันรายได้หนึ่งแสนหรือสองแสนบาทต่อปี"

เปลี่ยนแปลงสู่ความยั่งยืน

จากปี 2549 ที่คนในหมู่บ้านแป้นโป่งชัยร่วมกันปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบผสมผสาน ใช้การไถกลบ ลดการทำไร่เลื่อนลอย ลดการเผา สร้างฝายและแนวกันไฟ และแยกขยะในครัวเรือน ความมุ่งมั่นและการเห็นความสำคัญของป่าชุมชนที่ทุกคนเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดมาตรการดูแลทรัพยากรในชุมชน การใช้แนวทางช่วยเหลือให้การเกษตรในหมู่บ้านไม่ต้องใช้การเผา รวมทั้งผลที่ตามมาคือสุขภาพของคนในชุมชน

"เราเป็นหมู่บ้านแรกในแจ้ห่มที่ตื่นตัวและลงมือทำเรื่องลดเผา มันแตกต่างจากเดิมมาก เห็นได้ชัดจากสุขภาพประชาชนดีขึ้น การเจ็บป่วยไข้ทางเดินหายใจลดลง เมื่อก่อนฤดูนี้โรคทางเดินหายใจ ระบบหายใจ คนแก่และเด็กจะเป็นกันเยอะ กรมควบคุมมลพิษได้เข้ามาช่วยส่งเสริมอาชีพทดแทน สร้างแนวคิดใหม่ๆ เมื่อก่อนไม่เข้าใจ ช่วงฤดูแล้งก็เผาหาของป่า ได้เห็ดเผาะ ได้ของป่าหาง่าย ตอนนี้ไม่ไปหาของป่าแต่ไปเป็นหาปลาในแม่น้ำวังที่เป็นแม่น้ำสายหลักของหมู่บ้าน เมื่อก่อนไม่มีรายได้ ตอนนี้มีการจ้างงานในอำเภอของเราทางกรมฯ เข้ามาให้ความรู้ จัดวิธีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เรารู้ว่าหมอกควันมันส่งผลอะไรกับเราบ้าง เราจะทำอะไรอย่างอื่นได้นอกจากเข้าป่าทำไร่เลื่อนลอย"

จากส่วนเล็กๆ ที่ชาวบ้านร่วมกันสู่ความร่วมมือตลอด 6 ปีที่ผ่านมา ใช้เวลาที่เหลือจากการทำไร่ทำสวนช่วยกันทำฝายกว่าพันฝาย สร้างแนวกันไฟ ปลูกพืชแบบผสมผสาน ไถกลบบนพื้นที่การเกษตร ลดการเผา สร้างอาชีพเสริมทดแทนการเผาป่าเพื่อล่าสัตว์ รายได้ที่เพิ่มขึ้น และผลกระทบด้านสุขภาพจากหมอกควันลดลง ด้วยประโยชน์ที่ได้รับกลับคืนมาทำให้ชาวบ้านกลับมาเป็นแนวร่วมพิทักษ์ผืนป่าและทรัพยากรในหมู่บ้านด้วยความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ กลายเป็นหมู่บ้านตัวอย่างที่กระตุ้นให้พื้นที่ใกล้เคียงได้ดำเนินการด้วยวิถีคิดจากเจ้าของพื้นที่อย่างแท้จริง

เรื่อง : กองแผนงานและประเมินผล

คพ. ใช้ไอทีหนุนการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

มิติใหม่ของการนำเทคโนโลยีใช้กับข้อมูลด้านมลพิษ

กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านมลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจนำเสนอข้อมูลและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม นับเป็นอีกก้าวของความมุ่งมั่นในการจัดการสิ่งแวดล้อม

ระบบศูนย์กลางแลกเปลี่ยนข้อมูลสิ่งแวดล้อม (EDX : Environmental DataeXchange)

เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและสารสนเทศทางภูมิศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านมลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการตัดสินใจและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยโปรแกรม 3 ระบบ

1. ระบบบันทึกข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการ (Environmental DataRegister Application : EDRA)
2. ระบบติดตามข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการ (Environmental DataTracker Application : EDTA)
3. ระบบแสดงผลข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ (Envi-Spatial Data Viewer Application : ESVA)

ระบบบันทึกข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการ (Environmental Data RegisterApplication : EDRA)

ระบบสารสนเทศสำหรับบริหารจัดการข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ใช้ในการจัดเก็บ นำเข้า และแก้ไขข้อมูลรายละเอียดของแหล่งกำเนิดมลพิษรวม 46 ประเภท แสดงรายงานสรุปข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษในรูปแบบตาราง กราฟสรุปผล สามารถค้นหาข้อมูลในเงื่อนไขต่างๆ ส่งออกข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อ รวมทั้งมีเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเอง (Adhocs)

ระบบติดตามข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการ (EnvironmentalData Tracker Application : EDTA)

เป็นระบบที่มีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการประมวลผลข้อมูลด้านมลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อมร่วมกัน อันได้แก่ มลพิษด้านน้ำ อากาศ และเสียง กากของเสียและสารอันตราย เรื่องร้องเรียนด้านมลพิษและข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษที่ได้จากการสำรวจตามความต้องการของผู้ใช้งานในแต่ละส่วนงานของกรมควบคุมมลพิษ หรือผู้ที่ต้องการใช้งานข้อมูลด้านมลพิษและคุณภาพสิ่งแวดล้อมในลักษณะเป็นรายงานสรุปในรูปแบบต่างๆ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเรียกใช้ข้อมูลจากที่รวบรวมวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลแล้วเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และพร้อมใช้งาน ซึ่งสามารถกำหนดช่วงเวลาในการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม

ระบบแสดงผลข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ (Envi-Spatial Data ViewerApplication : ESVA)

เป็นระบบให้บริการข้อมูลภูมิสารสนเทศบนเครือข่าย เพื่อให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ โดยสามารถสืบค้นข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษตามเงื่อนไขการแสดงผลข้อมูลแผนที่แหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละประเภท และการแสดงผลข้อมูลการตรวจวัดมลพิษสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คุณภาพน้ำ คุณภาพอากาศ คุณภาพเสียง จากสถานีตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั่วประเทศและข้อมูลอื่นๆ อาทิ สารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ระบบแสดงผลข้อมูลสิ่งแวดล้อมเชิงพื้นที่ (ESVA) จะมีการเชื่อมโยงข้อมูลเพื่อนำมาแสดงผลบนแผนที่กับระบบบันทึกข้อมูลสิ่งแวดล้อม เพื่อการบริหารจัดการ (EDRA) และระบบติดตามข้อมูลสิ่งแวดล้อมเพื่อการบริหารจัดการ (EDTA)

เรื่อง : สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
ภาพ : ฝ่ายเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ร้านรับซื้อของเก่าเดินหน้าใช้ 3R จัดการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผ่านพ้นไปแล้วสำหรับการมอบรางวัลร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ปี 2555 สำหรับปีนี้ คพ. ดำเนินงานในพื้นที่ 12 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี สระบุรี ระยอง ชลบุรี เชียงใหม่ ลำพูน อุบลราชธานี สกลนคร นครศรีธรรมราช และสงขลา โดยดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบัน เพื่อขยายผลการดำเนินงานให้ครอบคลุมไปยังร้านรับซื้อของเก่าอื่นๆ ที่ยังไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ให้ได้รับการตรวจประเมินเป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว สะอาด ปลอดภัย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม

เปิดโอกาสให้ร้านเข้าร่วมโครงการแบบสมัครใจเพื่อเข้ารับการตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่า โดยใช้หลักเกณฑ์การตรวจประเมินร้านรับซื้อของเก่าที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ที่ตั้ง สภาพแวดล้อม อาคารและการสุขาภิบาล ด้านที่ 2 ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ด้านที่ 3 ด้านการดำเนินงาน และด้านที่ 4 ด้านสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นสร้างความร่วมมือ จิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ตั้งแต่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ประกอบการร้านรับซื้อของเก่า

สำหรับร้านรับซื้อของเก่าที่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินมีระดับการรับรอง 3 ระดับ คือ ระดับดีเยี่ยม ระดับดี และระดับพื้นฐาน โดยมีร้านที่เข้าร่วมโครงการเพื่อรับการตรวจประเมินในพื้นที่ 12 จังหวัด จำนวนทั้งหมด 400 ร้าน มีร้านที่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมินเป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว จำนวน 128 ร้าน แบ่งเป็นระดับดีเยี่ยม จำนวน 40 ร้าน ระดับดี จำนวน 31 ร้าน ระดับพื้นฐาน จำนวน 57 ร้าน และมีร้านที่ต้องปรับปรุง จำนวน 272 ร้าน โดยร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับดีเยี่ยม ได้รับโล่พร้อมเงินรางวัล รางวัลละ 5,000 บาท ร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับดี ได้รับโล่พร้อมเงินรางวัล รางวัลละ 3,000 บาท และร้านที่ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน ได้รับเกียรติบัตรจากกรมควบคุมมลพิษ

คพ. ได้มอบรางวัลให้แก่ร้านรับซื้อของเก่าที่ผ่านเกณฑ์การประเมินเป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว ซึ่งสมควรได้รับการยกย่องชื่นชมให้เป็นแบบอย่างแก่ร้านรับซื้อของเก่าอื่นๆ และเป็นขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน รวมทั้งการแถลงข่าวเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินโครงการและรายชื่อร้านรับซื้อของเก่าที่มีระบบการจัดการร้านที่ดีต่อสาธารณชน

ผลจากการดำเนินการส่งเสริมให้ร้านรับซื้อของเก่ามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น โดยเป็นตัวกลางในการรวบรวมขยะมูลฝอยเพื่อส่งต่อให้กลับโรงงานแปรรูปนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยมีการพัฒนาระบบการจัดการร้านให้เป็นสถานประกอบการที่ดี ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ในอนาคตขยายผลการดำเนินงานให้ร้านรับซื้อของเก่าเข้าร่วมโครงการเพื่อรับคำแนะนำในการปรับปรุงร้านและเข้ารับการตรวจประเมินเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลักดันให้ร้านที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์ให้มีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขระบบการจัดการร้านตามเกณฑ์การประเมินร้านรับซื้อของเก่าสีเขียว และมีการติดตามประเมินผลสำหรับร้านที่ผ่านเกณฑ์เป็นร้านรับซื้อของเก่าสีเขียวให้เป็นร้านต้นแบบที่ดีตลอดไป

เรื่อง : สำนักจัดการคุณภาพน้ำ

ชลบุรี และพังงา คว้าชายหาด 5 ดาว

เข้าสู่ปลายฝนต้นหนาว...ในใจหลายคนคงวางแผนเที่ยวปีใหม่ที่ใกล้จะมาถึง..ทะเลยังคงเป็นสถานที่ยอดนิยมที่ติดอยู่ในใจให้ใครๆ คิดถึง ในบ้านเรามีชายหาดมากมายที่สวยงามและมีเสน่ห์ให้ต้องหลงรักหลายแห่ง คุณภาพของสิ่งแวดล้อมรอบๆ ชายหาดเป็นตัวชี้วัดสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากกลับไปซึมซับบรรยากาศเหล่านั้น

ปี 2555 กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) ยังคงขยายพื้นที่ชายหาดที่ได้รับการประเมินจากโครงการชายหาดติดดาว และหาดท่องเที่ยวที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ ซึ่ง คพ. ได้ดึงพลังของผู้ประกอบการภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชนในพื้นที่ ร่วมมือกันสร้างชายหาดติดดาว ซึ่งปัจจุบันมีชายหาดเข้าร่วมโครงการแล้วทั้งหมด 390 หาด จากชายหาดทั้งหมดประมาณ 500 แห่ง ทั่วประเทศ โดยหน่วยงานท้องถิ่นจาก 14 จังหวัด ส่งชายหาดเข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 55 หาด พบว่ามีชายหาดที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก (★★★★★) จำนวน 2 หาด คิดเป็นร้อยละ 4 ระดับดี (★★★★) จำนวน 13 หาด คิดเป็นร้อยละ 24 และระดับพอใช้ (★★★) จำนวน 40 หาด คิดเป็นร้อยละ 73 โดยชายหาดที่คว้า 5 ดาว คือ หาดเตยงาม จังหวัดชลบุรี และชายหาดเกาะตาชัย หมู่เกาะสิมิลัน จังหวัดพังงา ทั้ง 2 แห่งนี้เป็นหาดที่มีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ไม่พบปัญหามลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง ไม่พบขยะตกค้างทั้งบนชายหาด ในน้ำ และหลังหาด ไม่พบคราบน้ำมันและก้อนน้ำมันบนชายหาด มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ มีการจัดการทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวที่เหมาะสม โดยเกณฑ์การประเมินประกอบด้วย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านความสมบูรณ์ของธรรมชาติ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านการจัดการท่องเที่ยว

ด้านปัญหาที่พบส่วนใหญ่ คือ ปัญหาด้านการจัดการ ทั้งการจัดการท่องเที่ยวและการจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่าสันทรายถูกทำลาย ความหลากหลายของสัตว์ที่พบบริเวณชายหาดมีน้อย และมีภัยธรรมชาติที่ทำลายสภาพชายหาด ส่วนด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อมพบขยะตกค้าง สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือ การจัดการด้านความปลอดภัยและระบบเตือนภัย การใช้ประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสม เพิ่มการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวที่รักษาสิ่งแวดล้อม และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ พร้อมทั้งสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้ประกอบการในการจัดการชายหาด ส่วนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมนั้นควรมีการจัดการขยะที่เหมาะสม ถูกหลักสุขาภิบาล ควบคุมดูแลผู้ประกอบการร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรมที่พัก และชุมชนที่อาศัยอยู่ริมชายหาดให้มีการบำบัดน้ำเสียที่เหมาะสม

คพ. มุ่งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลชายหาดที่มีคุณภาพดี เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลรักษาชายหาด ซึ่งเมื่อวันครบรอบ 20 ปี กรมควบคุมมลพิษ ได้มอบรางวัลชายหาดคุณภาพดีมาก และคุณภาพดี ปี 2554 แก่หน่วยงานดูแลชายหาด และมอบใบประกาศเกียรติคุณแก่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงานโครงการ เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมและการจัดการด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม สามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กันไปอย่างยั่งยืน

การจัดเก็บ สถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๘๐ แห่ง พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และแบบการเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานสรุปผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจัดเก็บ สถิติ ข้อมูล และรายงานผลการทำงานของระบบบำบัดน้ำเสียของตนเอง

โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

แหล่งกำเนิดมลพิษที่เข้าข่ายต้องดำเนินการ ๑๐ ประเภท ได้แก่

๑. โรงงานอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรม
๒. อาคารบางประเภทและบางขนาด
๓. ที่ดินจัดสรร
๔. การเลี้ยงสุกร
๕. ท่าเทียบเรือประมง สะพานปลา และกิจการแพปลา
๖. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
๗. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง
๘. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำกร่อย
๙. บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด
๑๐. ระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินงานตามกฎกระทรวง

พื้นที่กรุงเทพมหานคร

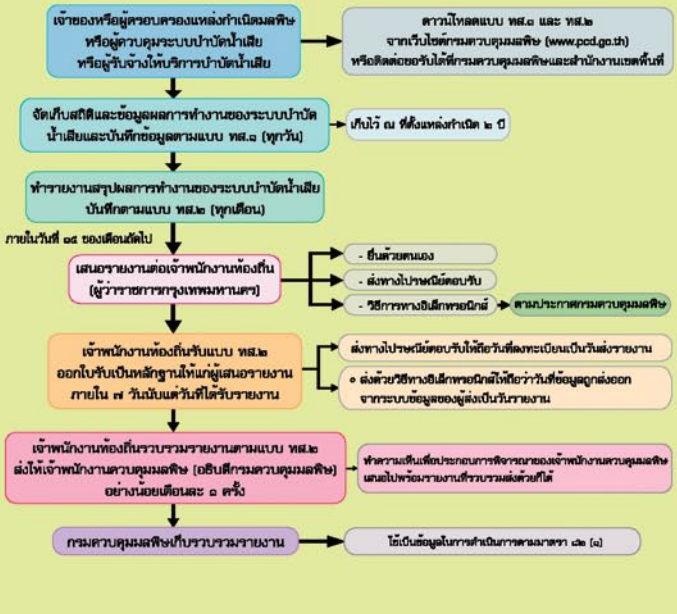

พื้นที่ต่างจังหวัด

หากฝ่าฝืน มีบทลงโทษ ตาม มาตรา ๑๐๕ และมาตรา ๑๐๖
มีโทษทางอาญา จำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ หรือทั้งจำทั้งปรับ

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค
และกรมควบคุมมลพิษ โทร 02-298-2558 www.pcd.go.th

ทส. แถลงผลการดำเนินงานประจำปี 2555

วันที่ 19 กันยายน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แถลงผลการดำเนินงานประจำปี 2555 โดยกรมควบคุมมลพิษได้จัดแสดงผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน การแก้ไขปัญหามลพิษในเขตควบคุมมลพิษ จังหวัดระยอง การประกาศใช้กฎกระทรวง มาตรา 80 และการตรวจวัดปริมาณออกซิเจน ณ อาคารกรมควบคุมมลพิษ

คพ. พร้อมรับมือปัญหามลพิษในสถานการณ์อุทกภัย

วันที่ 24 กันยายน นายศักดา นพสิทธิ์ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานการแถลงข่าวกรมควบคุมมลพิษ (คพ.) เตรียมรับมือปัญหามลพิษในสถานการณ์อุทกภัย โดยจัดทำแผนการป้องกันและลดมลพิษกรณีอุทกภัย พร้อมคู่มือจัดการขยะมูลฝอยจากภาวะอุทกภัย ติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำ และจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการบรรเทาปัญหามลพิษในพื้นที่ประสบอุทกภัย ด้านปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม จังหวัดฉะเชิงเทรา นำ 4 มาตรการหารือร่วมกับกรมโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินการร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาในระยะยาว

ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม

วันที่ 26 กันยายน นายวิเชียร จุ่งรุ่งเรือง อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ พร้อมด้วยผู้บริหาร เข้าร่วมงานประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการ ครั้งที่ 12 ณ โรงแรมรอยัล ออร์คิด เชอราตัน โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธานเปิดการประชุม พร้อมด้วยคณะผู้บริหาร ทส. และ ASEAN Secretariat รอต้อนรับ เพื่อหารือแลกเปลี่ยนประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของอาเซียน

คพ. ร่วมกับเยอรมัน พัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการสีเขียว

วันที่ 18 กันยายน นางสาวอาระยา นันทะโพธิเดช รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เป็นประธานเปิดตัวโครงการ “การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสลากสิ่งแวดล้อม” ร่วมกับองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศเยอรมัน (GIZ) และภาคเอกชน พัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและฉลากสิ่งแวดล้อม ขยายผลการดำเนินงานสู่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

คพ. ร่วมปั่นจักรยานบริจาคห่วงอะลูมิเนียม

วันที่ 11 พฤศจิกายน นางสุณี ปิยะพันธุ์พงศ์ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เป็นประธานพิธีเปิดการปั่นจักรยานบริจาคห่วงอะลูมิเนียมเพื่อมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครั้งที่ 3 ณ บริเวณสวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) กรุงเทพมหานคร พร้อมด้วยนายกสมาคมจักรยานเพื่อสุขภาพไทย ร่วมปล่อยขบวนรถจักรยานขนส่งอะลูมิเนียมไปส่งมอบแก่มูลนิธิขาเทียมฯ

คพ. ร่วมกับ JICA พัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ

วันที่ 5 ตุลาคม คพ. ร่วมกับ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency : JICA) จัดโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศญี่ปุ่น ในการพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษในประเทศไทย ครั้งที่ 2 ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อพัฒนาระบบข้อมูลการปลดปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ รวมทั้งข้อมูลการนำน้ำเสียและของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมไปกำจัด

“โครงการเรียกคืนอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำ ขาเทียมพระราชทาน ร่วมบริจาค โดยส่งทางไปรษณีย์ หรือที่กรมควบคุมมลพิษ”

1650

ปัญหามลพิษ
อุบัติภัยสารเคมี

สายด่วน 1650

- รับแจ้งเหตุฉุกเฉินจากอุบัติภัยสารเคมี
- รับแจ้งเรื่องร้องเรียนมลพิษ
- ให้บริการข้อมูลการระงับภัยสารเคมีเบื้องต้น

GREEN SERVICE
“อู่สีเขียว”
คลินิกไอเสียมาตรฐาน

รักรถ ลดโลกร้อน กับอู่สีเขียว
คลินิกไอเสียมาตรฐาน
บริการคุณภาพ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ชำระค่าฝากส่งเป็นรายเดือน
ใบอนุญาตเลขที่ 32/2538
ไปรษณีย์สามเสนใน

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

กรมควบคุมมลพิษ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทร. 0 2298 2082-4 โทรสาร 0 2298 2085

เรียน